

Voorzitter

op de plenaire agenda van vandaag wordt gezet.

De heer **De Haan** (CDA): Voorzitter. Ik merk als voorzitter van de commissie voor Buitenlandse Zaken op dat een verzoek om een VAO te houden natuurlijk altijd mogelijk is. Het gecompliceerde is echter dat er gisteren buitengewoon uitvoerig over gesproken is en dat het besluit tot uitzending van troepen naar Irak in de derde termijn – het is een notificatiebesluit – genomen is. Het lijkt mij derhalve moeilijk om dat besluit via een motie terug te draaien. Dat kan eigenlijk niet.

Mevrouw **Karimi** (GroenLinks): Ik heb de kwestie gisteren al tijdens de tweede termijn van het algemeen overleg aan de orde gesteld. Ik heb toen aangegeven dat als er procedurele bezwaren zouden zijn, ook die derde termijn niet hoefde plaats te vinden. Dat bleek toen dus niet het geval te zijn. Het was bovendien een algemeen overleg. Mijn fractie is alleen maar met een algemeen overleg over dit onderwerp akkoord gegaan als er vervolgens een VAO zou kunnen plaatsvinden. Anders hadden wij graag een plenaire behandeling van het totale besluit gezien.

De heer **De Haan** (CDA): Dat is correct. Het is naar onze mening wel mogelijk om een VAO te houden, maar het debat kan dan wel uitermate kort zijn. Wij hebben er gisteren immers al zo'n zes uur over gesproken.

Mevrouw **Karimi** (GroenLinks): Dat is waar.

De **voorzitter**: Ik kan u, wat dat betreft, geruststellen, omdat ook dit verslag van een algemeen overleg zal worden behandeld conform het vaste regime van VAO's die vandaag plaatsvinden. Alleen leden die een motie willen indienen, krijgen daartoe kort de gelegenheid. Andere leden die iets over een ingediende motie willen vragen, kunnen dat ook kort doen. Dat is vanmorgen uitstekend gegaan. Daar gaan wij dus dadelijk mee door.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Alsnog toekennen van rechtskracht aan de planologische kernbeslissing Structuurschema groene ruimte (Wet rechtskracht Structuurschema groene ruimte) (28864);**
- **het wetsvoorstel Wijziging van de Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren in verband met onder meer de formalisering van de Arbeidsvoorwaardenovereenkomsten 2000-2001, 2001-2002 en 2002-2003 sector Rechterlijke Macht (28722).**

Deze wetsvoorstellen worden zonder beraadslaging en, na goedkeuring van de onderdelen, zonder stemming aangenomen.

Aan de orde is de behandeling van:
- **de Verslagen van de commissie voor de Verzoekschriften over een aantal in haar handen gestelde adressen (28619, nrs. 110 t/m 116).**

Overeenkomstig de voorstellen van de commissie voor de Verzoekschriften wordt besloten.

Aan de orde is het **debat** naar aanleiding van een algemeen overleg op 19 juni 2003 over **AVI-bodemassas**.

De heer **Samsom** (GroenLinks): Voorzitter. De berg restanten van vuilverbranding – wij noemen dat inderdaad AVI-bodemassas – die bijvoorbeeld in Rotterdam ligt, wordt nu zo hoog dat je er niet alleen op zou kunnen skiën maar er ook nog eens een heuse lawine mee zou kunnen maken. Het is dus duidelijk dat er wat aan moet gebeuren, maar het mag geen excuus zijn om giftige bodemmassas – want ze zijn giftig – dan maar snel te gaan gebruiken als fundering voor wegen of als vulling voor geluidswallen. Giftige spullen horen niet in de ondergrond. De staatssecretaris heeft lapmiddelen aangekondigd, maar onomwonden moeten toegeven dat deze eigenlijk niet afdoende zijn getest en dus geen duurzaam veilige oplossing zijn. Toch wil hij de gok wagen. Ik wil best met hem meedenken, maar wel voorkomen dat wij mensen willens

en wetens in onrust laten zitten door vlak naast hun deur met giftige bodemmassas aan de gang te gaan, zoals in Maarssebroek langs de A2, vlak naast de huizen! Een gotspe in een land waar wij sinds Lekkerkerk de ene na de andere woonwijk moeten afgraven omdat wij vroeger wat onbesuisd met dat gif zijn omgesprongen! Leren wij het dan nooit? Mijn fractie stelt daarom mede namens de fractie van GroenLinks de volgende motie voor.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat hergebruik van AVI-bodemassas van groot belang is om onnodige afvalstort en gebruik van nieuwe bodemmateriële te voorkomen;

constaterende dat onderzoek voor het duurzaam veilig gebruik van AVI-bodemassas nog gaande is;

constaterende dat voor de nu gekozen tussenoplossing (extra afdichtingslaag) niet is aangetoond dat dit een duurzaam veilige afdichting betreft;

overwegende dat met name woonwijken en waterwingebieden niet aan de risico's van uitloging van die AVI-bodemassas mogen worden blootgesteld;

verzoekt de regering, het gebruik van AVI-bodemassas in bouwwerken in ieder geval bij woonwijken en waterwingebieden pas toe te staan wanneer een duurzaam veilige toepassing is aangetoond,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Samsom en Duyvendak. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.
Zij krijgt nr. 111 (28600-XI).

De heer **Koopmans** (CDA): Wanneer is in de ogen van de heer Samsom aangetoond dat het veilig kan worden gebruikt en, gesteld dat dit nog enige tijd vergt, wat doen wij dan in de tussentijd met die bodemmassas?

Samsom

De heer **Samsom** (GroenLinks): De deskundigencommissie heeft gesteld dat die duurzaam veilige afdichting kan worden ontworpen, maar goed moet worden getest. Tot op heden is dat niet gebeurd. Als dat wel gebeurd is, zal ik de eerste zijn om te zeggen dat die moet worden gebruikt.

Ik heb al gezegd dat ik met de staatssecretaris mee wil denken, maar niet wil skiën op een AVI-bult in Rotterdam. Ook wil ik dat het gebruikt wordt en niet wordt gestort. Het wordt nu wel een beetje gestort, maar dan alleen in bouwwerken die niet in de buurt van woonwijken en waterwingebieden liggen. Dan gebruiken wij de toepassing die de regering heeft voorgesteld en nemen wij niet het risico door vlakbij mensen of kwetsbare grondwateren met dit spul aan de slag gaan.

Mevrouw **Van Velzen** (SP): Als de motie wordt aangenomen, wat zal dat dan betekenen voor lokaties waarin al bodemassen zijn toegepast?

De heer **Samsom** (GroenLinks): Voor bestaande lokaties jammer genoeg niets, want die kunnen niet meer worden afgegraven, maar de mensen in Maarsenbroek, waar anderhalf miljoen ton van deze slakken als het ware naast de deur dreigen te worden gestort, zullen weer opgelucht kunnen ademen, want dat zal daar dan niet gebeuren. Er zullen andere toepassingen moeten worden gezocht, maar die zijn er genoeg.

□

Staatssecretaris **Van Geel**: Voorzitter. Het gaat hier om AVI-bodemassen die niet giftig zijn. Volgens Europese classificatie is het een niet gevaarlijke afvalstof. Het is geen chemisch afval of gevaarlijk afval volgens de Europese classificatie.

Natuurlijk kan het wellicht beter door een andere wijze van verbranding, maar ik heb al toegezegd dat wij met de desbetreffende verbranders en verwerkers zullen bespreken om dat proces te versnellen en om de eisen die eraan gesteld worden te verhogen.

Wij nemen met dit voorstel ondertussen dan geen gok? Neen, want deskundigen hebben bevestigd dat er bij een driedubbele afdichting

verwaarloosbare risico's zijn voor uitloging. De deskundigen discussiëren nog wel over de vraag of je aanvullend via het ontwerp stadium duurzaam veilig kunt ontwerpen en wat daarvan de voor- en nadelen zijn. Als zodanig is een driedubbele afdichting echter veilig.

Stel dat onverhoopt in een zeer onwaarschijnlijke situatie toch problemen optreden, dan is het de vraag of ze herstelbaar zijn. Die situatie kan inderdaad nog worden hersteld, bijvoorbeeld door een bovenlaag opnieuw af te dichten dan wel door direct in de omgeving maatregelen te nemen en een verdere afwerking aan te brengen. Er is dus geen gevaar dat er in dit eventuele geval sprake is van een verdere uitstraling dan in de directe omgeving.

Als wij in de balans tussen primaire en secundaire grondstoffen ten onrechte het beeld oproepen dat er iets mis is met dit type bouwstoffen voor hergebruik, kan dit zeer negatieve gevolgen hebben voor het hergebruik. Zeker met deze bodemassen is dit onverdiend.

De heer **Samsom** (PvdA): De staatssecretaris schetst een zeer onwaarschijnlijk scenario waarmee wij uit oogpunt van zorgvuldigheid toch rekening moeten houden. Vindt hij het dan niet raar dat hij spreekt over maatregelen die in de directe omgeving van het bouwwerk kunnen worden genomen, bijvoorbeeld de geluidswal van Maarsenbroek. Die maatregelen worden getroffen in of bij een woonwijk nadat daar al mensen naast hebben gewoond die uiteindelijk te horen hebben gekregen dat het toch niet goed zit. Wil de staatssecretaris de mensen opzadelen met die onrust of kiest hij ervoor om dit risico te vermijden en de bouwstoffen niet bij een woonwijk te gebruiken?

Staatssecretaris **Van Geel**: Ik begon mijn redenering dat het hier om een niet gevaarlijke afvalstof gaat en mijn sluitstuk was dat in de theoretisch zeer onwaarschijnlijke omstandigheid dat maatregelen geboden zijn, die maatregelen ook kunnen worden genomen. Er is dus geen sprake van een onherstelbare situatie. De heer Samsom probeert een zeer theoretische mogelijkheid als een reëel scenario te presenteren. Dit is absoluut niet het geval. Ik heb die zeer theoretische mogelijkheid als

het sluitstuk genoemd en volgens mij komen wij daaraan nooit toe, maar zelfs dan is er geen relatie met de woning van de burgers, want wij kunnen die situatie dan nog herstellen.

De heer **Samsom** (PvdA): De staatssecretaris ontkent met kracht dat dit giftige stoffen zijn. Deze bouwstoffen zijn inderdaad niet per definitie giftig, maar de stoffen die erin zitten en die door regenwater kunnen uitloggen, zijn wel giftig. Dit is toch waar?

Staatssecretaris **Van Geel**: Wij hebben liever niet dat metalen die uitloggen uit de bouwstoffen in het milieu terechtkomen. Het uitloggen van bepaalde elementen moet dan ook worden tegengegaan. Daarom zullen wij de maatregelen treffen die ik eerder heb toegelicht.

Samenvattend kom ik tot de conclusie dat ik deze motie moet ontraden, omdat zij in strijd is met het beleid dat wij hebben ingezet om op een verantwoorde en duurzame manier het hergebruik van secundaire bouwstoffen te verwezenlijken in relatie tot de discussie over primaire grondstoffen.

De heer **Koopmans** (CDA): Zijn de wijze van gebruik, de manier van afdichten en de afstand tot het grondwater niet veel belangrijker dan het criterium in de motie, namelijk waar de stoffen worden toegepast?

Staatssecretaris **Van Geel**: Dit is impliciet de consequentie van mijn redenering. Ik ga ervan uit dat de driedubbele afdichting door kleilagen, bitumen en folie de veiligheid biedt.

Mevrouw **Van Velzen** (SP): De staatssecretaris ontraadt de motie, maar in het dictum ervan wordt eigenlijk alleen gevraagd om een garantie voor een duurzaam veilige toepassing. Dit wijst hij toch niet af? Ik neem aan dat hij zich ook geroepen voelt om de veiligheid te garanderen. Kan de staatssecretaris nog ingaan op dat element van de motie?

Staatssecretaris **Van Geel**: In de motie wordt gesuggereerd – de heer Koopmans duidde daar al op – dat er risico's zijn voor de verschillende functies, natuur, wonen of anderszins. Ik ontken dat die risico's er zijn

Van Geel

en dus voel ik niets voor het aanbrenge van een nadere differentiatie, waarmee ik impliciet zou aangeven dat er wel degelijk verschillende risico's zijn. Dat pad wil ik niet op.

De **voorzitter**: Nu ontstaat er een soort AO-achtige sfeer waarin allerlei vragen worden gesteld. Als ik dat de een toesta, mag ik het de ander echter niet weigeren, dus ik geef het woord aan de heer De Krom.

De heer **De Krom** (VVD): Is het de staatssecretaris bekend dat in een geluidswal in De Meern, ook aan de A12, AVI-as is toegepast en dat uit het onderzoek door het deskundigenoverleg bleek dat er geen schadelijke milieu- of gezondheidseffecten waren? Onderschrijft de staatssecretaris die conclusie?

Staatssecretaris **Van Geel**: Ik ken het desbetreffende onderzoek niet. Tal van situaties zijn beoordeeld door een deskundigenoverleg, waarbij in een aantal situaties wel degelijk sprake was van problemen maar in andere situaties niet. Vervolgens is de Kamer met een brief van het ministerie van Verkeer en Waterstaat ervan in kennis gesteld dat er acties zullen worden ondernomen om maatwerk te leveren in de situaties waarin er wel problemen waren. De heer De Krom heeft gelijk dat er ook bij de enkelvoudige afwerking in een aantal gevallen geen problemen zijn ontstaan.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik stel voor, aan het eind van de vergadering te stemmen over de ingediende motie.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is het **debat** naar aanleiding van een algemeen overleg op 18 juni 2003 over **de veiligheid en het beheer van radioactief afval, het vervoer van radioactieve stoffen en nucleaire installaties**.

De beraadslaging wordt geopend.

De heer **Samsom** (PvdA): Voorzitter. Het moet nu maar eens duidelijk zijn: kiest Nederland voor ondergrondse

opslag van kernafval of niet? De staatssecretaris wilde tijdens het algemeen overleg niet verder gaan dan de uitspraak dat het nu niet aan de orde is. Welnu, het is wel aan de orde, voor de inwoners van Drenthe, Groningen, Friesland, Gelderland, Overijssel en al die andere provincies die zich afvragen of straks in hun buurt kernafval wordt gestort. Deze mensen kijken wel vooruit en willen terecht nu weten of dat ook voor generaties na hen zal gelden.

Mijn fractie heeft er nooit een geheim van gemaakt dat zij de ondergrondse opslag van kernafval niet ziet zitten. Ik hoorde eensluitende verhalen van andere fracties tijdens het algemeen overleg. De tijd is gekomen om van het dwaalspoor van ondergrondse opslag af te stappen en de mensen in het noorden, oosten en zuiden van het land enige zekerheid te bieden. De staatssecretaris kan de provincies niet aan de ene kant vertellen dat zij zich niet ongerust hoeven te maken en intussen wel met onderzoek in hun grond gaan snuffelen om te kijken of er stiekem toch niet iets kan. In dat licht dien ik een motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het Nederlands beleid is om radioactief afval voor een periode van 100 jaar bovengronds op te slaan, maar in de tussentijd mogelijkheden voor ondergrondse eindberging te onderzoeken;

constaterende dat er geen draagvlak bestaat onder de bevolking en de in dit verband relevante provincies voor enige vorm van ondergrondse eindberging van kernafval, nu en in de toekomst;

constaterende dat kort durend onderzoek geen duidelijkheid zal geven over de langetermijneffecten van ondergrondse eindberging over een periode van vele duizenden jaren;

verzoekt de regering om haar plannen met betrekking tot het nader onderzoeken van de mogelijkheden van ondergrondse eindberging niet ten uitvoer te brengen;

verzoekt de regering om het geld voor gepland onderzoek naar ondergrondse eindberging te besteden aan andere opties voor de opslag van kernafval (zoals bovengrondse opslag voor lange termijn en/of transmutatie),

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Samsom, Duyvendak en Van Velzen. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 2 (28674).

De heer **Van der Ham** (D66): Ik kan voor een heel groot gedeelte meegaan met de motie van de heer Samsom. Als D66-fractie willen wij namelijk ook dat er bovengronds wordt opgeslagen. Stel echter – de staatssecretaris deelt deze redenering – dat wij in 2008 in Europees verband toch te horen krijgen dat wij ondergronds moeten opslaan, ondanks dat wij het niet willen. In dat geval zou het toch goed zijn als er een onderzoek is gedaan naar hoe wij dat zo safe mogelijk kunnen doen?

De heer **Samsom** (PvdA): Deze Kamer staat nu voor een beslissing wat te doen. Het moet een ondersteuning voor de staatssecretaris zijn dat hij in Brussel met de motie kan wapperen en daar kan zeggen dat zijn Kamer, het belangrijkste orgaan in Nederland, niet wil dat er ooit wordt nagedacht over ondergrondse eindberging. De staatssecretaris heeft ons in het algemeen overleg ook al min of meer gerustgesteld dat wij juridisch door Europa nooit hiertoe gedwongen kunnen worden. Daarom zou ik het onderzoek al niet willen doen.

De heer **Van der Ham** (D66): Dat is toch iets te gemakkelijk. Ik wil overigens van de staatssecretaris weten of wij gedwongen kunnen worden. Als dat zo is en wij hebben niet onderzocht hoe wij het zo goed mogelijk kunnen doen, is het milieu en zijn de mensen in Nederland er nog slechter aan toe. Nogmaals, D66 is zeer tegen zulke opslag, maar als wij het zouden moeten doen, moeten wij toch weten hoe wij dat zo goed mogelijk kunnen doen?

De heer **Samsom** (PvdA): Ik gooi niet nu al de handdoek in de ring. Ik